

Zuivelhistorie

HONDERD JAAR ZUIVELINDUSTRIE IN DE ZIJPE (EN OMGEVING)

Aflevering 14)

Omstreeks een eeuw geleden werden er voorzichtige pogingen aangewend om productie van kaas en boter (vooral kaas) over te hevelen van de boerderij naar - vooreerst - kleine z.g. "Dagfabriekjes".

Een paar boeren begonnen met het "samenkazen" welke samenwerking resulteerde in de oprichting van Burgerlijke Maatschappen en nog later veelal in Coöperaties.

Omtrent de gang van zaken in die beginperiode is heel weinig bekend. Administratie was er niet of nauwelijks; van boekhouding had men "geen kaas gegeten"!

Eén uitzondering op die mistige aanlooperperiode is er gelukkig wèl.

Even de weg terug van het perceel Dorpsstraat 24, Barsingerhorn.

- Thans : Conservenfabriek DEUTEKOM.
Daarvoor : Particuliere Zuivelfabriek "De CREMA".
Dáárvoor : Particuliere Zuivelfabriek "De LEYMPF".
Dáárvoor : met ingang van 24 mei 1889, de Vennootschap de Kaasfabriek "De TOEKOMST".
Dáárvoor : een gewone Noordhollandse Stolpboerderij.

In een oude boerenstolp in Haringhuizen werd het zuivelbedrijf uitgeoefend. Hier was nog sprake van het oude handwerk.

(Repro Niestadt)

Kulp met schamel en deksel bij vele zelfkazende boeren in gebruik.

Nieuwweetsche ronde teakhouten wringkuip met metalen binnenvat. Door den trechter gitt men warm of koud water, al naar dat verwarmen of afkoelen van den inhoud van den kuip noodig is. Door een kraan kan men 't laten wegvloeden

Een der vier oprichters van "De TOEKOMST", de heer W. KOOIJMAN, had een uitzonderlijk mooi handschrift en werd (dus) secretarispenningsmeester. Aan hem hebben wij de fraaie opsomming van "de oprichtingskoste zijn deze: met inbegrip van het 1e Jaar onderhoud" te danken.

Wat bijvoorbeeld te denken van de prijzen van toen:

Peteroliekan en kolenschop	Hfl. 1.42
12 handdoeken	2.04
Een kaasboor	1.00
Een boterspaan	0.20
maar óók : Een brandkast	67.00

De "Deelhebbers" hielden dagelijks toezicht op de gang van zaken. Voor hen was de kaasfabriek een verlengstuk van het eigen boerenbedrijf.

In de eerste fabriekjes in de Zijpe was de gang van zaken uiteraard niet veel anders.

Het zou nog een kwart eeuw duren eer de boeren ertoe konden besluiten het beheer en een deel van de verantwoording over te dragen aan een "vreemde" die een witte jas aan had en op schoenen liep.....

PIET BOSMAN

Suikersfabriek de Toekomst te Haringhuizen

Goedgekeurd door W^c Kruyman D Praat
G. Kruyer, en G. J. Jansen, en geopend den
24 Mei 1880.

de oprichtingskosten zijn door:		met inbegrip van het 1 ^{ste} jaar (aankoop)	
Aankoop van het huis	1550 00	Transport	1618 94
aan Gekorte Brouwerij	158 39	aan H. Slot wegen Smidwerk	25 95
„ aanwoning van G. Levensz	1995 00	„ Kruyer voor een Meubel	1 4 00
„ „ „ B van Pra	590 00	„ G van der Sloek vertoring	1 92 00
„ 180 ketters	90 00		
„ Leergeld H. Borkhauwer	40 00	te Ramen	5219 81 1/2
„ Arbeidsloon van G. J. Jansen	9 00	„ B. Kruyer wegen Smidwerk	14 69
„ „ „ D. Floor	1 25	„ een Schaarboer	1 00
„ Tarief van G. Levensz	130 00	„ J. Groote wegen Schiedamsch	21 14
„ „ „ idem	55 00	„ H. Slot „ Smidwerk	6 13
„ Kraakakke	68 25	„ P. v. Pra	24 00
„ dak, tuining, en opricht	100 00	„ Johan Merk Lampe	3 05
„ een Botermout	15 00	„ P. Dekker oracht kieldorven	1 50
„ G. Kruyer wegen ingebracht waren	29 00	„ P. v. Pra een drievoud Hoornel	9 50
„ W. Kruyman	33 50	„ een Boterpaan	0 20
„ D. Praat	6 00	„ een Brandkast	69 00
„ H. Jansen	41 00	„ H. Slot wegen Smidwerk	9 95
„ G. Kruyer uitgeschoten geladen	39 60		
„ W. Kruyman	9 89	totale kosten der fabriek	53959 1/2
„ H. Jansen	1 00		
„ H. Borkhauwer arbeidsloon	18 00		
„ Stun voor de kelder	99 60		
„ G. v. d. Sloek vertoring	11 85		
„ D. Floor voor ontzuiming	10 00		
„ N. van wonk korte Obligatie	1 25		
„ H. P. Ballie gekonst pannen 5 stuk	2 30		
„ S. de Jong arbeidsloon	9 50		
„ G. v. d. Sloek Schiedamsch en kelder	1 42		
„ Melk schotel	42 00		
„ W. Vader 12 Handdoeken	2 04		
„ H. Koster Brouwerij, linnen een	8 10		
„ J. Meijel smidwerk	10 00		
„ Stenkerboord	1 60		